صالة العرض للفنـــون أم الفحم
הגלריה לאמנות אום אל־פחם
Umm el-Fahem Art Gallery
جمعية الصبار עמותת אלסבאר

Rafat Zrieq | I and the Other I

Curator: Farid Abu Shakra

Rafat Zrieq observes the relations among different and clashing people as a political, social, and cultural phenomenon, in their complex and interwoven interactions with the altruistic alternate that might be called the Other—in an attempt to discover the details of which these Others are composed and shaped in the contemporary Palestinian cultural scene. Zrieq's works correspond with the Zionist photographic tableau and the Palestinian-Israeli events that influence it and vice versa. It stands in addition to Zrieq's research on marginalized social issues, such as the children of Rahat, people with special needs, or those who were displaced from their villages. Zrieq comes face-to-face with the Other as a marginalized artistic subject that exerts political and social influence on the artist's own self.

In this exhibition the artist focuses on the direct or indirect relationship with the presence of the foreign Other from the perspective of the Palestinian. Zrieq's photographic works brings the Palestinian families who have been displaced from their homes and villages back to what has become an occupied land, there he takes their pictures as they practice various rituals and engage in situations that lead them back to the past, to the customs and traditions of villagers. There they are reminded of forgotten daily practices, stirring up memories more than seventy years old.

The artist is thus inspired to search for a fourth dimension in order to narrow the gap between those who are different, and those who must accept them. Through his lens Zrieq seeks to bridge the distance that blinds us from seeing those who are different in their appearance, in their physical or psychological disability, in their skin color, religion, race, and identity. Zrieq seeks the human dimension fourth dimension at the checkpoints that Palestinians cross as they move from place to place; the unavoidable human dimension between occupier and occupied, between the settler and the Palestinian, between the authoritarian and the subordinate. These paradoxes between the political and the social stimulate human emotions and relate to the ugly political situations that the Palestinians experience, and to the difficult social situations that those with disabilities experience, each in their own disability. Zrieq seeks this dimension in order to construct, through it, a dialogue between the divergent directions and, perhaps, to find solutions to the political and social problems and barriers between what the authority imposes on us politically and what fate imposes on us, between what the occupation imposes and what we impose on ourselves.

رأفت زريق | انا وانا الآخر

القيّم: فريد أبو شقرة

دأب هذا المعرض على رصد العلاقة بين المختلفين والمتخالفين كظاهرة سياسية واجتماعية وثقافية، في تداخلات وتفَاعلات مركّبة ومتشابكة مع الغيريّ المختلف الذي يدلّلونه ويسمّونه "الآخر"، محاولًا استقراء تفاصيلها التكوينية والتركيبية في المشهد الثقافيّ الفِلَسطينيّ المعاصر، لتحلّل أعمال الفنّان الفوتوغرافيّ رأفت زريق وكيفية تكاتبها مع الصورة الفوتوغرافية الصِّهيونية ومع الأحداث الفِلَسطينية الإسرائيلية التي يؤثّر بعضها على بعض، بالإضافة إلى دراسته مساحاتٍ اجتماعيةً ما كان لأحد أن يُعيرها هذا الاهتمام، كأولاد رهط وذوي الاحتياجات الخاصّة، بالإضافة إلى توثيقه لشخصيّات المهجّرين في قراهم المهجّر أهلها. فقد واجهت هذه الدراسة الآخر بوصفه موضوعًا فنّيًّا مهمّشًا، إذ إنّ الآخر قد مثّل – على الدوام – موضوع الفنّان رأفت زريق بجانبيْه السلبيّ والإيجابيّ، وقد اتّحد البعدان الزمانيّ والمكانيّ، الماضي والحاضر، كون كلّ هذه العناصر تلعب دور الآخر الذي يؤثّر سياسيًّا واجتماعيًّا في أنا الفنّان.

وقد عمد هذا المعرِض إلى رصد التجلّيات التشكيلية والتقنية التي تحقّقت في أعمال الفنّان نتيجة العلاقة المباشرة أو غير المباشرة مع حضور "الآخر" الأجنبيّ، بنظر الأنا الفِلَسطينية، هُويّته وثقافته، وقدرته على استغلال المستضعفين وعلى تتبّع المتغيّرات الشكلية التي أثّرت بشكل مباشر وغير مباشر على الفنّان التشكيليّ، عربيًّا وفِلَسطينيًّا على وجه التحديد، وليشكّل محورًا مهمًّا نتج عنه ذلك التغيّر البنائيّ والشكليّ واللّوجستيّ والمضمونيّ في بناء وتكوين أعمال رأفت الفوتوغرافية، من خلال إحضار عائلات المهجّرين من الفِلسطينيّين الذين هُجّروا من بيوتهم وقراهم ودمجهم في أراضيهم التي باتت بين أيدي المحتلّ، ليصوّرهم هناك في طقوس ومواقف مختلفة تعود بهم إلى الماضي، إلى عادات وتقاليد ابن الريف، ودمجهم في تلك المساحات متذكّرين عاداتِهم وممارساتِهم اليومية التي سيقومون بتنفيذها، ما يؤدّي بهم إلى لمس الذاكرة سبعين سنة إلى الوراء. هذا ممّا يجعل الفنّان يبحث عن بُعد رابع للحصول على المسافة المرجوّة المفقودة بين المختلفين؛ المسافة التي لا نرى بدونها من يختلف عنّا بالشكل، بالإعاقة الجسدية والنفسية، باللّون والدين، بالعرق وبالهُويّة. هو بُعدٌ تبحث عنه عدسة رأفت زريق لتقلّص الفجوة بين الموجودين في هذا الوضع وبين من يجب عليهم تقبّلهم، وبالمقابل يبحث الفنّان عن البُعد الرابع الإنسانيّ في الحواجز التي يعبرها العابرون الفِلسطينيّون بتوجّهاتهم من مكان إلى مكان، باحثًا عن البُعد الإنسانيّ الحتميّ ما بين الجنديّ والمحتلّ، بين الفِلَسطينيّ والمستعمِر، بين المُتسلّط وبين الخاضع لسلطته. هذه المفارقات بين السياسيّ والمجتمعيّ تثيرُ المشاعر البشرية فتشيرُ إلى الأوضاع السياسية البشعة التي تمرّ على الفِلَسطينيّ، وإلى الأوضاع الاجتماعية الصعبة التي تمرّ على مجتمع المعاقين، كلٌّ في إعاقته. إنّه يبحث عن هذا البعد ليبني حوارًا من خلاله بين الجهات المختلفة، ولربّما لإيجاد حلول للمشاكل والحواجز السياسية والمجتمعية، فكلّها – في المحصّلة – حواجز: بين ما تفرضه السلطة علينا سياسيًّا وما يفرضه علينا القدر، ما يفرضه الاحتلال وما نفرضه على أنفسنا.

ראפת זרייק | אני ואני האחר

אוצר: פריד אבו שקרה

ראפת זרייק עוקב אחר היחסים בין אנשים שונים ומנוגדים כתופעה פוליטית, חברתית ותרבותית. הוא עוקב אחר אינטראקציות מורכבות עם האלטרואיסטי השונה, שמכונה "האחר", בניסיון לגלות את הפרטים שמרכיבים ומעצבים אותו בסצנת התרבות הפלסטינית העכשווית. עבודותיו של זרייק מתכתבות עם התמונה הפוטוגרפית הציונית ועם האירועים הפלסטיניים-ישראליים המשפיעים זה על זה, נוסף על מחקריו בתחומים חברתיים שנדחקו לשוליים כמו ילדי רהט, אנשים עם צרכים מיוחדים או העקורים שנעקרו מכפריהם. זרייק מתעמת עם האחר כנושא אמנותי שנמצא בשוליים ומשפיע מבחינה פוליטית וחברתית על האני שלו עצמו.

בתערוכה הנוכחית זרייק מתמקד בקשר הישיר או העקיף עם נוכחותו של האחר הזר, מנקודת מבטו של הפלסטיני. הוא מביא את משפחות הפלסטינים שנעקרו מבתיהם וכפריהם אל אדמותיהם שהפכו להיות אדמת הכובש, שם הוא מצלם אותם בטקסים ובמצבים שונים שמחזירים אותם לעבר, אל המנהגים והמסורות של בן הכפר. שם הם נזכרים בהרגלי היום-יום שנשכחו ובפרקטיקות שהם עומדים לבצע, מה שמוביל אותם לגעת בזיכרון בן יותר משבעים שנה.

המהלך הזה גורם לזרייק לחפש ממד רביעי כדי לצמצם את הפער בין השונים ובין אלו שחייבים לקבל אותם; דרך העדשה הוא מבקש לגשר על המרחק שגורם לנו לא לראות מישהו שונה מאיתנו במראֶה, במוגבלות הפיזית והנפשית, בצבע העור, בדת, בגזע ובזהות. זרייק מחפש את הממד האנושי, הרביעי, במחסומים שבהם עוברים הפלסטינים כשהם פונים ממקום למקום; הממד האנושי הבלתי נמנע בין הכובש לנכבש, בין המתנחל לפלסטיני, בין בעל הסמכות למי שכפוף לסמכותו. פרדוקסים אלו בין הפוליטי לחברתי מגרים את הרגשות האנושיים ומתייחסים למצבים הפוליטיים המכוערים שחווה הפלסטיני ולמצבים החברתיים הקשים שחווה קהילת המוגבלים. זרייק מחפש ממד זה כדי לבנות דרכו דו-שיח בין שונים, ואולי למצוא פתרונות למחסומים הפוליטיים והחברתיים, שכולם, בסופו של דבר, הם חסמים: בין מה שהרשות כופה עלינו מבחינה פוליטית ובין מה שהגורל כופה עלינו, בין מה שכופה הכיבוש ובין מה שאנו כופים על עצמנו.